

28 ŞUBAT SÜRECİ VE HUKUKÇULARIMIZ(*)

Hukukun evrensel ilkeleri tüm dünyanın gündemine girmiş ve uluslar bu ilkeleri benimseme yönünde mücadele ederken; Türkiye aydınlarının ve bilhassa hukukçularının önemli bir bölümünün, yeterli bilgi ve donanıma sahip olmalarına rağmen, hukuk bilgilerini kullanarak, hukuk toplumu oluşturulması yönünde görevler üstlenmedikleri gözlenmektedir. Birçoğu siyaset, ticaret veya sadece meslek icra ediyor olsalar da, en güzel ve en verimli neticelerin zor günlerde alınabileceği gerçeğini görüp, siyasetin de, ekonominin de belirlendiği **Hukuk Meydanı**'na inmeleri gerekirdi.

Sözümüz aynı zamanda, hukukun sadece siyasi iktidarlar eliyle gerçekleşmesini bekleyenlerdir. Hukukun siyasal iktidarlar eliyle gerçekleşmesi mümkün olabilseydi, yaşadığımız günleri daha bir mutlu geçirebilirdik. Ne yazık ki, Türkiye'nin mevcut hukuk ve siyasi düzeni buna müsait değildir.

Siyasal iktidar kadar, halkın veya varoluş sebebinin dışında, sair güçlerden aldığı icazetlerle kurulmuş, tek bir insanın iki dudağı arasında sıkışmış yapılardan ve en az bu örnekler kadar önemli "yolun yarısında yarım kalanlardan" hukuk toplumunun oluşmasına katkı beklemek hayal olacaktır. Hatta böyle bir beklenti sonucu, mevcut hakların daha da geriye gitmesine tanık olabiliriz ve olmaktadır.

Toplumların hayatında öyle anlar vardır ki, asırlardır anlatılmayan bazı gerçekler daha kısa sürede ve esaslı olarak anlatılabilir. Sokaktaki insan bu gerçeklerin bir kısmını bizzat yaşadığı olaylar neticesinde anlamakta, fakat çözüm yollarını üretmekte aydınların ve bilhassa hukukçuların yardımını beklemektedir.

İşte 28 Şubat sürecinde en azından, bir asırdır insanca yaşamının kurallarının kanuni düzenlemelerde oluşturulmadığının sebeplerini insanımıza anlatabilmeliydik. Türk hukuk ve siyasi sisteminin tepeden belirleyiciliğine karşı '**hakın**' tarifi üzere, "**kendi hukukumuzla malikiyeti**"mizi ortaya koyabilmeliydik.

İnsanların inançlarını tebliğ etme sorumlulukları nasıl ki sadece dilleri ile anlatmakla yerine getirilemez ve bununla birlikte ifade edilenlerin nefiste ve toplum içinde yaşanılır kılınması zaruret ise; hukuk toplumunun oluşmasında kendilerini sorumlu hissedenlerin, hakka aşık bir topluluk biçiminde, inandıkları ve arzuladıkları hukuk sisteminin ilkelerini ve örnekliklerini göstermeleri zorunluluğu vardır.

Toplum bilgilendirme ve örneklik konusunda her kesime düşen sorumluluk, bilhassa kaos dönemlerinde hukukçular için daha fazladır. Bu sorumluluk, bireysel ve toplumsal anlamda olmak üzere iki boyutlu olarak üzerimizdedir. Bu sorumluluğun her bir hukukçu üzerine yoğunlaştırılarak paylaşılması zarureti, yaşadığımız 28 Şubat sürecinde kendini daha fazla göstermiştir. Türkiye'nin her tarafında, bilhassa İstanbul ve Bursa'da yaşanan eğitimin engellenmesine yönelik zulümlerde herkesin kendini bir otokritiğe tabi tutması kaçınılmazdır.

75 yıllık süreçte, '**devamlı matine**' yaşadığımız ihtilal ve ara rejimlerde gösteremediğimiz **fikri berraklığımızı** ve **içimizde geliştirdiğimiz uzmanlıklarımızı**, '**ara rejim emirnamecileri**'ne, '**kraliyet Mabeyincilerine**', **kapı kulu kanun adamlarına**' karşı kullanma günlerinin geldiği görülmelidir.

Yine görülmelidir ki, nice 28 Şubat'lardan sonra insanımız kendi değerlerine daha fazla sarılmış, üstelik bu sarılma eskisine oranla daha bir bilinçli olmuştur. Şimdi sıra hukuk alanında bilinçlenmeye gelmiştir. Ümit ediyoruz ki son 28 Şubat, Türkiye'deki insanların hukuk alanında

---

* EĞİTİM BİLİM Dergisinin Şubat 1999 sayısında yayınlanmıştır.

bilinçlenmesine ve hukuk mücadelesini hukuk devleti ile taçlandırmasına vesile olacaktır. 28 Şubat'ların farkında olmadan yaptığı hizmet, hukuku, hukuk düzenini ve hukuk devletini aklımıza sokmak olmuştur.

Dalga(28 Şubat)ları saymayı bırakıp bu kazanımı değerlendirelim.

06.01.1999

Av. Muharrem BALCI